

8.5.2001

1260/4/99

Ratkaisija: Oikeusasiamies Lauri Lehtimaja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Raino Marttunen

AUTONTARKASTAJAN VALTAKIRJAHAKEMUKSEN KÄSITTELY PUOLUSTUSVOIMISSA

1

KANTELU

A arvostelee 8.6.1999 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelukirjoituksessa Läntisen Maanpuolustusalueen johtavan ajoneuvotarkastajan, insinöörimajuri B:n menettelyä A:n autontarkastajan valtakirjahakemusta käsiteltäessä. Hakemus oli vuonna 1993 toimitettu Pääesikunnasta B:lle, joka A:n useista tiedusteluista huolimatta ei ollut suostunut antamaan asiasta lausuntoa eikä myöskään palauttamaan asiakirjoja Pääesikuntaan. B oli viimeksi 2.3.1999 lähettänyt A:lle vastauksen, jonka mukaan hakemusta ei tulisi lähettämään Pääesikuntaan. B oli A:n mukaan kehottanut tekemään asiassa uuden hakemuksen.

A:n mielestä hakemukseen olisi hallintomenettelylain mukaisesti tullut vastata viipymättä ja asiakirjat toimittaa ainakin takaisin päättävälle viranomaiselle.

2

SELVITYS

Pääesikunta toimitti pyynnöstäni tänne selvityksen ja antoi lausunnon. Ne on jo toimitettu A:lle tiedoksi.

Asiassa on lisäksi hankittu puhelinselvitystä Pääesikunnasta, Läntisen Maanpuolustusalueen ja Turun ja Porin Sotilasläänin esikunnista sekä Tykistörikaatista.

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumat

A laati 28.4.1993 autontarkastajan valtakirjahakemuksen, joka tarvittavine liitteineen toimitettiin Turun Sotilasläänin esikuntaan lausunnon antamista varten. Sieltä hakemus lähetettiin edelleen Pääesikunnan materiaaliosastolle. Pääesikunnasta hakemus lähetettiin 22.6.1993 Hämeen Sotilasläänin esikunnassa tuolloin työskennelleelle Läntisen katsastusalueen johtavalle ajoneuvotarkastajalle, insinöörimajuri B:lle, joka ei kuitenkaan antanut pyydettyä lausuntoa eikä myöskään toimittanut asiakirjoja takaisin Pääesikuntaan.

B:n mukaan asiakirjat oli palautettu hänelle Pääesikunnasta kesällä 1993 toimenpiteitä varten. Pääesikunnan kuljetusosaston hallinnollisen ohjeen 23.11.1992 (PEkulj-os PAK 5:1) mukaan johtava ajoneuvotarkastaja johtaa ja koordinoi alueellaan ajoneuvotarkastajien toimintaa sekä esittää mm. Pääesikunnalle ajoneuvotarkastajien valtuuksien myöntämistä ja peruuttamista koskevat asiat. A:n hakemus oli hänen itsensä allekirjoittama. Aloite ei B:n mukaan ollut pysyväisohjeen mukaisesti tullut ajoneuvotarkastustoiminnasta vastaavalta henkilöltä. Myöskään autontarkastajien tarvetta ei katsastusalueella tuolloin ollut.

B kertoo puhelinkeskusteluissa selostaneensa A:lle, että asiaan palattaisiin sen jälkeen, kun autontarkastajien määrää oli tarvetta lisätä. B:n mielestä A oli saanut riittävästi ja riittävän ajoissa tietoa niistä perusteista, joita asiaan liittyi. B oli selostanut, miten asiassa tuli edetä ja mitkä valtakirjaesityksen tekemisen edellytykset olivat. Vuonna 1993 laadittua hakemusta ei voitu enää myöhemmin käyttää siinä olleiden vanhentuneiden tietojen takia.

Läntisen Maanpuolustusalueen esikunnan selvityksen mukaan johtava ajoneuvotarkastaja oli toimivaltansa rajoissa arvioinut, että lisää autontarkastajia ei alueella tarvittu. Esikunnan mukaan A:n valtakirjahakemuksen käsittelyä kokonaisuudessaan tarkasteltaessa voitiin arviota pitää perusteltuna. Tehdyn päätöksen tiedottamisessa valtakirjan hakijalle oli kuitenkin voinut olla puutteita.

Pääesikunnan materiaaliosaston mukaan pysyväisohje jätti epäselväksi sellaisen valtakirjahakemuksen käsittelyn, jolle johtava ajoneuvotarkastaja ei nähnyt tarvetta. Materiaaliosaston lausunnon mukaan B:n olisi kuitenkin pitänyt pyydetyt lausunnon annettuaan palauttaa hakemusasiakirjat Pääesikuntaan.

Pääesikunnan lausunnon mukaan valtakirjahakemus oli toimitettu johtavalle ajoneuvotarkastajalle saatelomakkeella pysyväisohjeen edellyttämää käsittelyä varten mutta myös merkinnöin "lausuntoa varten". Epäselvää on ilmeisesti ollut se, kuinka johtavan ajoneuvotarkastajan olisi tullut menetellä osittain ristiriitaisella saatteella toimitetun asiakirjan kanssa. Pääesikunnan mukaan johtavalla ajoneuvotarkastajalla ei ole kuitenkaan ollut harkintavaltaa sen suhteen, vastaako hän Pääesikunnan osaston lausuntopyyntöön vai ei. Asia olisi Pääesikunnan mukaan tullut käsitellä viipymättä ja antaa ratkaisu A:lle asianmukaisesti tiedoksi.

3.2

Oikeudellinen arviointi

3.2.1

Oikeusohjeet

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa viranomaisessa.

Valtion virkamieslain 14 §:n mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä.

3.2.2

Kannanotto

Insinöörimajuri B lienee selvitysten mukaan sinänsä oikeassa siinä, että hakemusasiakirjojen kulku viranomaiselta toiselle ei ole ollut tuolloin voimassa olleen ohjeen mukainen. Hakemusasia oli kuitenkin tullut vireille ja asiakirjat oli toimitettu asian ratkaisevalta viranomaiselta eli Pääesikunnalta B:lle toimenpiteitä varten. Selvitysten mukaan johtava ajoneuvotarkastaja pystyy parhaiten arvioimaan ajoneuvotarkastajien tarpeen katsastusalueellaan. B:n olisi tullut lähettää asiakirjat takaisin Pääesikuntaan omalla kielteisellä lausunnolla varustettuna.

B:n olisi ainakin tullut ilmoittaa ratkaisustaan kirjallisesti sekä Pääesikuntaan että A:lle. Riittävänä ei voida pitää sitä, että asiaa on ainoastaan suullisesti selostettu A:lle, vaikka tämä on nimenomaan pyytänyt asian virallista käsittelyä. B on mielestäni menetellyt asiassa vastoin hyvää hallinnon periaatteita.

Menettelyn moitittavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tuolloin voimassa olleen pysyväisasiakirjan osittainen tulkinnanvaraisuus sekä myös Pääesikunnan B:lle toimittaman saatekirjelmän epäselvyys. Katson olosuhteet huomioon ottaen riittäväksi kiinnittää insinöörimajuri B:n huomiota vastaisen varalle siihen, että hyvä hallintotapa edellyttää viranomaisen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisemista ilman aiheetonta viivytystä. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni insinöörimajuri B:lle. Jäljennös päätöksestä lähetetään tiedoksi myös Pääesikunnalle.

Kirjoituksen liitteet palautetaan päätöksen mukana.